

ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Представлено інформацію про Право Європейського Союзу для участі в конференції. Було розглянуто власне право Європейського Союзу складається з основоположних договорів та нормативних положень, розроблених інституціями Європейського Союзу на їх основі

Ключові слова: право, власне право, нормативні положення.

Abstract

An information on European Union law is presented for participation in the conference. Considered the European Union's own law consists of the fundamental treaties and regulations developed by the institutions of the European Union on their basis. .

Keywords: law, own law, regulations.

Вступ

Як відомо, Європейський Союз – економічний та політичний союз країн членів. Оскільки для існування будь-яких економічних і дипломатичних зв'язків потрібне існування системи договорів та законодавчих актів. Правильні законодавчі зв'язки та бажання мати гарантії зобов'язують ЄС мати в наявності загальне право, що потребує правильної організації.

Результати дослідження

Право ЄС було сформоване на межі міжнародного права та національного права. Поєднуючи правові інститути, принципи і механізми національного та міжнародного права, воно являє собою відокремлену, унікальну правову систему – sui generis. Право ЄС має наднаціональний характер, оскільки має вищу юридичну силу щодо національного права держав-членів. Відповідно до принципу верховенства права ЄС будь-яка норма права Союзу незалежно від форми її існування має вищу юридичну силу у національному правопорядку кожної держави-члена відносно будь-якої норми права такої держави, незалежно від форми її закріплення.

Держави-члени делегували значну частину своїх повноважень Європейському Союзу, закріпивши це в установчих договорах (Договорі про ЄС та Договорі про функціонування ЄС). Таке делегування відбулося у багатьох сферах, починаючи з питань комерції та закінчуючи соціальним захистом або правами споживачів. Водночас залишаються сфери, віднесені до компетенції держав-членів.

Розмежування повноважень ЄС та держав-членів відбувається згідно з принципами надання повноважень та принципом субсидіарності. Відповідно до принципу надання повноважень (ч. 1 та 2 ст. 5 Договору про ЄС) Союз діє лише в межах тих повноважень, які надані державами-членами та закріплені в його установчих договорах. Отже, повноваження, яких не надано Союзові, залишаються за державами-членами.[1]

Фундаментом правової системи ЄС є його установчі договори – Договір про ЄС 1992 р. та Договір про функціонування ЄС 1957 р., а також Хартія ЄС про основоположні права 2000 р. у редакції Лісабонського Договору 2007 р.

Особливості права Європейського Союзу

1. Обмеження суверенних прав держав-членів на користь органів ЄС. Європейський Союз не є класичною міжнародною організацією в повному розумінні цього слова. Він поєднує в собі риси міжнародної організації, конфедерації та федерації;
2. ПЄС поєднує в собі риси Романо-германської та Англо-саксонської правових систем. Незважаючи на великий «тиск» Романо-германської системи, має місце прецедентне право на території ЄС;
3. ПЄС має пряму дію (і ознаку, і принцип — принцип прямої дії). Пряма дія ПЄС означає, що його норми встановлюють суб'єктивні права і обов'язки безпосередньо для фізичних та юридичних осіб;
4. Верховенство по відношенню до національного права держав-членів. Принцип верховенства ПЄС. Верховенство ПЄС означає, що його джерела мають більшу юридичну силу, ніж джерела права, що приймаються в рамках окремих держав-членів.
5. ПЄС займає проміжне положення між національним (внутрішньодержавним) і міжнародним правами.[2]

Компетенція та Розмежування повноважень ЄС та держав-членів

Компетенція ЄС – сукупність прав і повноважень, необхідних для реалізації мети, завдань і цілей Європейського Союзу.

Держави-члени делегували значну частину своїх повноважень Європейському Союзу, закріпивши це в установчих договорах (Договорі про ЄС та Договорі про функціонування ЄС). Таке делегування відбулося у багатьох сферах, починаючи з комерційних питань та закінчуючи соціальним захистом або правами споживачів. Водночас залишаються сфери, віднесені до компетенції держав-членів. Ці сфери становлять внутрішньодержавний інтерес та захищені від втручання з боку ЄС, однак не можуть реалізовуватися державами-членами на шкоду Союзові. Зокрема, це форма правління, адміністративний поділ, система органів державної влади, судоустрій, громадянство, державні кордони, національна безпека та оборона тощо.

Залежно від ступеню обмеження суверенних повноважень держав-членів, компетенція ЄС поділяється на три види (ст. 2 Договору про функціонування ЄС):

1. виключна;
2. додаткова (допоміжна)
3. спільна (конкуруюча).

У деяких сферах Європейський Союз має повноваження обходити цю класифікацію. Наприклад, Спільна закордонна та політика безпеки ЄС не підпадає під жодну з трьох перерахованих категорій компетенції.

Співвідношення права Європейського Союзу з європейським, національним та міжнародним правом

Співвідношення національного права із правом ЄС - принцип примату права ЄС – полягає у тому, що правові норми ЄС у разі колізії з нормами національного права країн-членів Євросоюзу мають вищу юридичну силу. Це положення стосується не лише установчих договорів, а й інших актів ЄС (регламентів, директив, рішень), і діє воно навіть у тому разі, коли відповідна країна голосувала проти прийняття даного акта.[3]

Право Євросоюзу тісно взаємодіє з міжнародним правом. Органічний зв'язок між ними зумовлений тим, що норми міжнародного права становлять основу правової системи Євросоюзу. Проте така взаємодія іноді супроводжується конфліктами, що спричинені кількома факторами. З одного боку, інститути інтеграційного об'єднання і, насамперед, Суд ЄС роблять усе можливе, щоб забезпечити умови для автономного функціонування права Євросоюзу, мотивуючи це необхідністю створення єдиних правил для всіх суб'єктів, які діють на спільному ринку. З цією метою оголошується про автономію правової системи Євросоюзу щодо міжнародного права.

З іншого боку, саме право Євросоюзу являє собою складну систему юридичних норм, частина якої - це норми міжнародного права, закріплені в установчих договорах про Євросоюз, договорах про приєднання нових держав до цих об'єднань, угодах, укладених ЄС з іншими суб'єктами міжнародного права.

Взаємодію міжнародного права з правом Євросоюзу значною мірою визначають також такі фактори, як розподіл договірної компетенції між ЄС та державами-членами і пов'язане з цим існування двох груп міжнародних угод, які по-різному впливають на правопорядок Євросоюзу, - угод, укладених ЄС, та таких, що укладаються державами-членами з іншими суб'єктами міжнародного права.

Висновки

Проаналізувавши всю подану інформацію, можна зробити висновок, що Право Європейського Союзу організовано доволі правильно, відповідно до того що являє собою Європейський Союз. У межах самого ЄС, позиція Європейського Суду полягає в тому, що якщо закон ЄС суперечить положенням національного права, то право ЄС має пріоритет. Все це є ефективним у керуванні правом Євросоюзу, адже ЄС це показує впродовж свого існування і дедалі більше країн хочуть ввійти до його складу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Характеристика права ЄС. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eu-ua.org/kharakterystyka-prava-yes>
2. Право Європейського Союзу [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
3. Співвідношення права Європейського Союзу з європейським, національним та міжнародним правом. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://studies.in.ua/ru/pravo-es-shpargalki/2444-spvvdnoshennya-prava-yevropeyskogo-soyuzu-z-yevropeyskim-naconalnim-ta-mzhnarodnim-pravom>

Слободян Андрій Олегович – студент групи ІКІ-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: justeetfuk@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Slobodian Andrii Olegovich - student of the group ICE-17b, faculty of information technologies and computer engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: justeetfuk@gmail.com

Scientific supervisor: **Valeriy Alexandrovich Kornienko** - candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.